

REUZ ER GWERNIEG

Gant afer ti-feurm ar Gwernieg zo reuz e Daoulas hag er vro abaoe teir sizhun. Bastien Moysan, ul labourer-douar bio en deus bet c'hoant adprenañ an 60 devezh-arat 'oa d'e familh ha labourer gantañ dibaoe 2004... Ha da fall eo troet an traoù.

Ne oa ket posupl da Vastien prenañ douaroù ar familh. Goude 15 vloaz a labour en deus bet tro paotr Daoulas da brenañ an douaroù dre ur werzh war zezbarzh aozet e Ti an noterien e Brest.

Pesked bras

Deuet 'oa 4 labourer-douar - unan anezho perc'henn war 2000 devezh-arat hag unan all war 600 - ha lakaet ganto ar priz da greskiñ betek 130 000 € (pa vefe bet 48 000€ ar

priz reizh). E-maez ar jeu e oa Bastien Moysan "Evito ne oa nemet un istor postañ arc'hant. Evidon ha ma familh eo hor buhez micherel eo a zo en afer". a skrivas war ar sinadeg Change.org lañset gantañ da c'houde.

Ur souten poblek dic'hortoz

Er mare-mañ eo kizidik spered an dud war al labour-douar, hag afer an ti-feurm-se he deus

diskouezet mat e oa, e-touez an dud, ur gwir souten d'ar bio. Bodet e voe ur c'henstroll a 200 den hag ar mediaoù rannvroel a heulias pizh an afer. Dindan nebeud o doa sinet 65 000 den war Change.org. Bodet d'an 18 a viz Even e Landerne, ar Safer he deus prenet an douaroù evit skoazellañ ar peizant yaouank, met d'ar priz kreñv.

GM

DIGOUST E KASTELLIN

E fin ar miz e vo dalc'het war dachenn ar Run ar Puñs ar pevare marc'had digoust, Bazar Gratos.

Krouet eo bet e 2015. Buan eo bet dedennet an dud – betek 250-300 den – gant ar stalioù digoust. An devezhioù a-raok e c'hell an dud reiñ tout ar pezh na blij ket dezho ken. Devezh ar gouel e vez kinniget d'an holl an dafar-se, digoust, dindan ar bratell. Betek ur gibell a oa bet roet, ha kemeret.

"N'eus ket kalz a draoù a chom ganeomp e fin an devezh. Dilhad, traoù evit ar babiged, levrioù, dafar kinklañ. Ma zo e roomp anezho d'ar Secours Populaire, d'al lastezerezh... Met c'hoant hon eus bet cheñch un tamm rak dont a rae an dud evit-se, padal e-kichen zo stalioù deskadurezh pobl a-dalvoudegezh." eme Melina Pither, e-karg eus ar c'henaozañ.

Stalioù deskiñ ober

C'hoant o deus an aozerien – un dek den bennak, ezel pe get eus ar Rapas, kevredigezh mignoned Run ar Puñs – lakaat war-wel an dud a-vicher a zeuio, digoust, betek Kastelliñ d'ober war-dro ar atalieroù gwriat evel Marlène Le

Bourhis, pe brikolerezh gant Polysonnace, staliañ Linux war an urzhiataerioù, patezerezh gant Gaelle Maguet, nevez digoret he stal "O bio biscuit" e Kemper. "En holl e vo 11 den a-vicher, o tont digoust, da gas atalieroù en-dro e porzh ar Run. Desket e vo dresañ e varc'h-houarn, fardañ un hamak gant kerdin, pe c'hoazh soavon-blev, ha keginañ." eme Ornella Spano, e anv an aozerien.

Sonerezh

Anavezet eo ar Run ar Puñs evit bezañ ul lec'h troet war ar sonerezh. Adalek 3eur 30 e vo degemeret 5 strollad eus ar vro – Olor, Lulu's Crush, Studio 777, Reggae Social Club ha DJ Cerise – o tont da seniñ, digoust, int ivez, evit brasañ plijadur ar weladennerien. Echu et vo an nozvezh gant ur pezh mell friko bras, pep hini o tegas e voued. "Dedennet omp gant ar *O lastez*. Setu hon eus bet c'hoant adimplij... ur c'hoari en doa graet berzh daou vloaz, zo, c'hoari bannañ an torch." a zispleg Ornella Spano, a-raok resisaat reolennoù strizh ar genstrivadeg : n'eus ket ar gwir da c'hlebiañ anezhañ, na d'ober skoulmaoù ennañ. Ur c'hoari da zegas plijadur d'an holl.

Ali Loig Carret, labourer-douar bio eus Plougastell

Ya ! : Souezhus eo bet emzalc'h ar Safer...

Loic Carret : N'eo ket alies e vez prenet an douaroù ganto. Gant an FNSEA e vezont – met graet o deus o labour. E-touez an dud o souten Bastien ez eus un noter war e leve, ha merzet en deus ne oa ket reizh labour noter Brest ha bountet war ar Safer gant arguzennoù lezennel. Sañset e oa kinnig da gentañ da Vastien prenañ an douaroù labourer gantañ. Ar sinadeg he deus bet pousez ivez.

Ya ! : Daoust hag-eñ ec'hoarvez alies seurt aferioù ?

L. C.: Ket alies, nann. Ret eo gouzout n'eus ket a labourerien-douar vihan

ken pe dost dija.

Douaroù Bastien a oa bet miret gant e familh hep labourat anezho hag eñ 'n deus ranket difraostañ tout evit gounit anezho.

Ya ! : Brasoc'h-brasañ an tachennoù atav. Ha soñjal a ra deoc'h e cheñcho ?

L. C.: Spontus eo gwelet da belec'h e c'hall mont tud o deus kantadoù a zevezhioù-arat dija ! Kerkent ha ma vez un dachenn dieub e adprenont anezhañ a-raok ma ouife ar Safer zoken.

N'eo ket an aozadur-se a cheñcho penn d'ar vazh. E Plougastell da skouer ez eus tud yaouank o deus c'hoant en em staliañ met ne gavont

douar ebet da brenañ pe da feurmiñ... Ha bez' ez eus ur bern a zo distroet da fraost ouzhpenn-se ! An dud a nac'h gwerzhañ. A-raok e chome an douaroù er familhoù, a remziad da remziad, met n'eo ket gwir ken.

Ne c'hall ket an dud adprenañ douaroù atav padal ! Ret eo d'an tiez-kêr staliañ labourerien-douar hag a c'hall tud all mont war o lerc'h hep ma rankfent prenañ anezho bep 15 vloaz...

Ya ! : Ha chom a ra skoilhoù war hent Bastien Moysan evit adprenañ e douaroù ?

L. C.: N'eo ket gounezet an taol c'hoazh ! E miz Here e vo boulc'het ar werzh gant ar Safer.

Bleunioù gant Joseph Tanguy

ROUANEZ-WEUZ

• **Anv gallek :** Clématite vigne blanche, Clematite des haies, Herbe aux gueux

• **Anv latin :** *Clematis vitalba*

• **Uhelder :** Betek 20 m hag ouzhpenn

• **Bleunioù :** Melen-glasgwer int adalek miz Even betek miz Eost, frondus diouzh an noz, melus.

• **Perzhioù :** Ur blantenn badus eo, nerzhus (etre 2 ha 5 m eo ar c'hresk bep bloaz), he zroellennoù koadesk (o ruskenn a za kuit dre vandennadoù o koshaat) a grap ouzh ar gwez. Treid hir an delioù eo a gorvigell tro-dro d' ar skourroù. Aloubus eo hag a za betek lakaat ar gwez da vervel. El lec'hiou sec'h, peusrazek,druz, eo staliet, amañ hag ahont e tu an Arvor (rouez eo en Argoad) : e lez ar c'hoadoù, er frankizennoù, er girzhier, er c'hleuzioù. Ar frouezh o zreid hir, o c'huchennoù pleuñvek, arc'hantek (arvestus int) a chom betek penn kentañ ar goañv. Tanus eo an delioù hag implijet e vezent gwechall gant ar glaskerien-bara evit en em reiñ goulioù-bev a-benn magañ truez. Pistrius eo en he fezh. An delioù a ginnig boued da valafenned ' zo ha da galzik a amprevaned all.

• **Implij :** An taolioù nevez poazhet e-giz an asperjez a zo mat da zebriñ. An homeopatiezh a ra ganti ouzh kleñvedoù ar c'hroc'henn hag a-enep d'ar remm. An troellennoù a vez graet paneroù ganto.

